

KARAKAS ZOLTÁN

„... dudást? Hát persze, a szomszédban lakott..!”

Idős emberekkel beszélgetve mindig eszembe jut Hankóczy Gyula néprajzkutató biztatása, még ma is lehet dudás nyomokat, emlékszilánkokat találni, nyitott szemmel kell járni..!

Egyik barátom édesanyja, Rosta Lászlóné, Ida néni (68), aki 1950-ben költözött Veszprémbe, de a Vas megyei Szergényben nőtt fel, vágta rá a kérdésemre, miszerint volt-e feljűk dudás, hát persze, a szomszédban lakott...

Megörültem, s mikor kicsit több idő volt, 2007 nyarán sor került a beszélgetésre:

Badics Lajosnak hívták – kezdte Ida néni. Már meghalt, valamikor az 1980-as évek elején. Magától tanult mindent, a hangszereket is ő készítette, citerát is.

(Nem győztem jegyzetelni, egy eddig ismeretlen dudás kerül elő a kevés adatokkal rendelkező Vas megyéből!)

Volt egy cigány cimbalmos is a faluban – folytatta Ida néni. Nem is tudom, hogy bírta azt a nagy hangszert cipelni a hátán, s Lajos bácsi is ment vele, együtt zenéltek. Bementek az udvarba, pajtába. Azt nem tudom, hogy kaptak-e valami fizetséget.

(Dudás és cimbalmos együtt muzsikáltak, hát ez fantasztikus! Szorgalmasan írtam tovább.)

Kicsit félnótás volt ez az ember, furcsa dolgai voltak.

(Helyben vagyunk, legalábbis ami a dudásokat illeti..)

Nagykanizsán a gyalogezredben szolgált, de mindig arról mesélt, hogy neki volt a legszebb szürke lova... meg aztán mesélték, hogy kapott három nap szabadságot. Hát két nap múlva a társai még mindig ott találták az állomás padján..., mert nem kiabálták, hogy Vinár felé melyik vonat megy..., de hát az csak egy kicsi falu.- nevetett jóízűen Ida néni.

(Elérkezettnek láttam az időt, hogy a hangszerről is beszéljünk, hát megkérdeztem, hogyan is nézett ki az.)

Felcsillant szeme az „adatközlőnek”, erre a kérdésre is jó választ tud adni:

Hát disznóvágáskor a veremből kihúztak nádat..

(Átfutott bennem, hogy a Néprajzi Múzeumban őrzött „nádvályús” sípszára lehetett..., de már folytatta is...) és akkor egy csuprot, meg a disznó hólyagját rakták össze..., na, milyen duda... - köcsögduda!

Kezemben megállt a toll, megköszöntem a beszélgetést. Ida néni mosolyogva gondolt vissza a régmúltra, majd Laci bácsi töltött még egy pohár bort, beszélgettünk az unokákról, s elbúcsúzkodtunk.

A ma is elszánt gyűjtőknek igazuk van, érdemes menni, érdeklődni, még ha nem is mindig azt kapjuk, amit szeretnénk. Ha egy mondat, egy gondolat is gazdagítja múltunk megismerését – megéri!